

MAGYAR SEPA EGYESÜLET

2.0. változat, 2009. szeptember

Bevezetés a pénzforgalmi rendszerekbe

Tájékoztató a **MÉDIA** számára

MINDEN, AMIT A SEPA-RÓL TUDNI KELL

EPC KIADVÁNYOK

Brossúrák*

- Making SEPA a Reality – The Definitive Guide to the Single Euro Payments Area
(SEPA – VÁLTSUK VALÓRA! – Útmutató az Egységes Euró fizetési Övezethez)
- The Most Popular Misunderstandings about SEPA – Clarified
(Egységes Euró Fizetési Övezet – A leggyakoribb félreértések és a helyes válaszok)
- SEPA for Business (SEPA tájékoztató a vállalati szféra számára)
- SEPA for the Public Sector (SEPA tájékoztató a közszféra számára)
- SEPA for IT-Providers (SEPA tájékoztató az informatikai szolgáltatók számára)
- SEPA for Consumers (SEPA tájékoztató a lakossági ügyfelek számára)
- SEPA for the Media (SEPA tájékoztató a média számára)

Rövid tájékoztatók*

- Shortcut to SEPA (Röviden az Egységes Euró Fizetési Övezetről)
- Shortcut to the SEPA Direct Debit Schemes (Röviden a SEPA beszedésről)
- Shortcut to the SEPA Credit Transfer Scheme (Röviden a SEPA átutalásról)
- Shortcut to the SEPA Data Formats (Röviden a SEPA adatformátumról)
- Shortcut to the SEPA Cards Framework (available fall 2009)
(Röviden a SEPA kártyás fizetésről [2009 őszétől])
- Shortcut to SEPA Cards Standardisation (available fall 2009)
(Röviden a SEPA kártyaszabványról [2009 őszétől])
- Business – The 10 Best Reasons to Practice SEPA
(Vállalati szféra – 10 jó ok a SEPA fizetési módok alkalmazására)
- Public Sector – The 10 Best Reasons to Practice SEPA
(Közszféra – 10 jó ok a SEPA fizetési módok alkalmazására)
- Merchants – The 10 Best Reasons to Practice SEPA (available fall 2009)
(Kereskedők – 10 jó ok a SEPA fizetési módok alkalmazására [2009 őszétől])

EPC NEWSLETTER (EPC HÍRLEVÉL)

Évente négy hírlevél – e-mailben egyenesen a postafiókjába!
Ingyenesen megrendelhető az EPC honlapján: www.europeanpaymentscouncil.eu/Newsletter

* Letölthetők az EPC honlapjáról: www.europeanpaymentscouncil.eu.

TARTALOMJEGYZÉK

1.	VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	4
2.	NAGYTÖMEGŰ (RETAIL) FIZETÉSEK	6
2.1	Automatizált (STP) feldolgozás	6
2.2	Az Egységes Euró Fizetési Övezet (SEPA)	6
3.	FIZETÉSI MŰVELETEK	8
3.1	A négysarkos modell	8
3.2	Átutalás:	
	Átutaló/Átutaló bankja	
	Kedvezményezett/Kedvezményezett bankja	8
3.3	Közlemények	9
3.4	Közvetlen beszédés:	
	Beszedő/Beszedő bankja	
	Kötelezett/Kötelezett bankja	9
4.	ELSZÁMOLÁSI ÉS TELJESÍTÉSI RENDSZEREK	10
4.1	Elszámolási és teljesítési rendszerek/Háttérszolgáltatók	10
4.2	Elérhetőség	10
5.	A SEPA FIZETÉSI INSTRUMENTUMOK	12
5.1	Az Európai Fizetési Tanács (European Payments Council – EPC)	12
5.2	Rendszertagok	13
5.3	A megosztott bankköltség elve	13
5.4	Átállás a SEPA fizetési módokra/az átállás végdátuma	13
5.5	Kiegészítő szolgáltatások (Additional Optional Services – AOS)	14
5.6	SEPA felhatalmazás	14
5.7	A felhatalmazások átvitele az új rendszerbe	14
6.	SEPA SZABVÁNYOK	15
6.1	Az ISO 20022 üzenetszabvány – a SEPA adatformátum	15
6.2	Nemzetközi bankszámlaszám (IBAN)	16
6.3	Bankazonosító kód (BIC)	16
6.4	Elektronikus és mobil csatornák	16
6.5	Ügyfél-bank kommunikáció	16
6.6	Bank-ügyfél kommunikáció	17
7.	SEPA KÁRTYÁS FIZETÉS	18
8.	AZ EU PÉNZFORGALMI IRÁNYELVE (PSD)	19
9.	A SEPA – ÉS AZON TÚL	20
9.1	E-számlázás	20
9.2	Az elektronikus belső piac felé	20
10.	A SEPA MEGVALÓSÍTÁSA	21
11.	KAPCSOLAT	23

1 VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A pénzforgalmi újdonságok is hírek!

A fizetési műveleteket irányító üzleti szabályok (bővebben ld.: SEPA fizetési instrumentumok – 12. oldal), vagy például a bankközi kommunikációban alkalmazott üzenetszabványok (mint az ISO 20022 üzenetszabvány – 15. oldal) eddig ritkán szerepeltek az újságok címlapjain.

A közelmúlt eseményei, különösen pedig az Egységes Euró Fizetési Övezet – a SEPA – megteremtése a pénzforgalom valamennyi résztvevője számára alapvető változásokat jelentenek, melyek a pénzforgalmi szolgáltatásokon túl az informatikai szolgáltatások fejlődésére is kihatnak. Ezt a rövid ismertetőt azzal a céllal állítottuk össze, hogy a közvélemény számára betekintést nyújtsunk a pénzforgalommal kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakba, elősegítve ezzel az új SEPA fizetési módok jobb megismerését. Az Egységes Euró Fizetési Övezetről részletesebben az EPC honlapján (www.europeanpaymentscouncil.eu) olvashat.

Mi a SEPA?

Az Egységes Euró Fizetési Övezet (Single Euro Payments Area, rövidített nevén: SEPA) egy olyan földrajzi térség, ahol az állampolgárok, a vállalatok és a gazdaság más szereplői tartózkodási helytől és országhatártól függetlenül azonos jogok és kötelezettségek mellett tudják lebonyolítani mind a belföldi, mind a külföldi euróalapú fizetési műveleteiket. A SEPA tagjai a 27 EU tagország valamint Izland, Liechtenstein, Monaco, Norvégia és Svájc.

A SEPA fizetési módokat csak a határon átmenő pénzforgalomban alkalmazzák?

Nem, a SEPA fizetési módokat nem csak a határon átmenő pénzforgalomban alkalmazzák. A SEPA célja az egységes európai pénzforgalmi piac megteremtése. Az Egységes Euró Fizetési Övezeten belül minden eurófizetés belföldinek minősül. A SEPA megvalósulásával megszűnik minden különbségtétel a SEPA tagországokon belüli és azok közötti (határon átmenő) eurófizetési műveletek között. A kitűzött célnak megfelelően a SEPA fizetési instrumentumok folyamatosan felváltják a jelenlegi, országonként különböző fizetési módokat.

Milyen előnyökkel jár a SEPA?

A SEPA megteremtésével a gazdaság szereplői a SEPA területén belül ugyanolyan egyszerűen tudják majd fizetési műveleteiket lebonyolítani, ahogy azt ma belföldön teszik. Az egységes szabványok, a gyorsabb teljesítés és az egyszerűsített feldolgozás hatékonyabb készpénzgazdálkodást, költségmegtakarítást és új piacra jutási lehetőségeket eredményeznek az ügyfeleknek pedig új, innovatív termékek sora áll majd a rendelkezésére.

A lakossági ügyfelek fizetési műveleteiket egyetlen bankszámla, illetve egyetlen bankkártya segítségével bonyolíthatják a SEPA 32 tagországa területén.

Mik lesznek a SEPA bevezetésének piaci hatásai?

Az Egységes Euró Fizetési Övezet egy olyan átfogó európai integrációs kezdeményezés, ami a SEPA fizetési módok és szabványok bevezetésével az összes euróalapú fizetési módot érinti. A SEPA minden olyan állampolgárt, kereskedőt, vállalatot és állami intézményt érint majd, aki banki kapcsolatokkal rendelkezik, csakúgy, mint a fizetési láncban résztvevő összes szereplőt.

Milyen gazdasági-társadalmi előnyökkel jár a SEPA?

A SEPA ösztönzi a pénzforgalmi szolgáltatók közti erősebb versenyt, az innováció és az egységesítés révén elősegíti a hatékonyabb pénzforgalmi rendszerek kialakítását. Mindez kezelhető előnyökkel jelent a gazdaság és az egész társadalom számára. Az egységes euró-fizetési módok bevezetése hozzájárul továbbá a közös valuta, az euró megszilárdításához.

Az eddigi eredmények

Az európai banki közösség megalkotta a SEPA átutalási és SEPA beszedési modellt, valamint meghatározta az ISO nemzetközi szabványokon alapuló SEPA adatformátumot¹. A SEPA átutalás 2008. januárjában sikeresen bevezetésre került. A SEPA beszedés alapkonstrukciója és a vállalatok közötti SEPA beszedés 2009 novemberében indul, amikor az EU tagállamokban érvénybe lép az egységes EU szintű pénzforgalmi szabályozás. A SEPA beszedési szolgáltatásokat a bankok fokozatosan vezetnek be, a SEPA beszedés alapkonstrukciója 2010 novemberétől az euróövezetben ma közvetlen terhelési szolgáltatásokat nyújtó összes banknál igénybevehető lesz.

A bankok számára az egységes európai beszedési szolgáltatásokra történő felkészülésre vonatkozó határidőket a határon átnyúló euró-fizetésekről szóló, nemrégiben elfogadott EU rendelet határozza meg.

A SEPA kártyás fizetési keretrendszer is véglegesítésre került, a bankoknál, kártyatársaságoknál és kártyafeldolgozóknál a rendszer bevezetése folyamatban van.

SEPA – Váltasuk valóra!

Az európai banki közösség megalkotta az innovatív, egységesen alkalmazható SEPA fizetési módokat és azok szabványait. A továbbiakban a SEPA politikai ösztönző erői, az EU tagállamok kormányai, az Európai Bizottság, az ECOFIN (az EU gazdasági és pénzügyminisztereinek tanácsa) valamint az Európai Központi Bank Kormányzó Tanácsának a feladata, hogy megteremtsék az új fizetési módokra történő átálláshoz szükséges feltételeket.

Az átállás végső időpontja

A meglévő rendszerekről az új SEPA fizetési módokra történő áttérés végső időpontjának meghatározása azért fontos, mert az felgyorsíthatja az átállási folyamatot, és tervezési biztonságot jelent a folyamatban érintett összes fél számára. Első lépésként most azt fontos tudatosítani, hogy lesz végdátum. A konkrét átállási ütemtervet a SEPA beszedési rendszer 2009. novemberi indítását követően lehet majd meghatározni.

¹ International Organisation for Standardisation (Nemzetközi Szabványügyi Szervezet) (www.iso20022.org).

2 NAGYTÖMEGŰ (RETAIL) FIZETÉSEK

A nagytömegű fizetések olyan kisösszegű fizetéseket jelentenek, melyek naponta nagy számban kerülnek feldolgozásra és elszámolásra a különböző pénzforgalmi rendszereken keresztül (az EU-ban például éves szinten több mint 70 milliárd készpénz-nélküli fizetési tranzakciót bonyolítanak le évente).

A nagytömegű fizetéseket lebonyolító pénzforgalmi rendszerek a pénzforgalmi piac szereplői – állampolgárok, vállalatok, bankok, hatóságok stb. – által egységesen elfogadott üzleti szabályok, adatformátumok és eljárások alkalmazásán alapulnak.

2.1 Automatizált (STP) feldolgozás

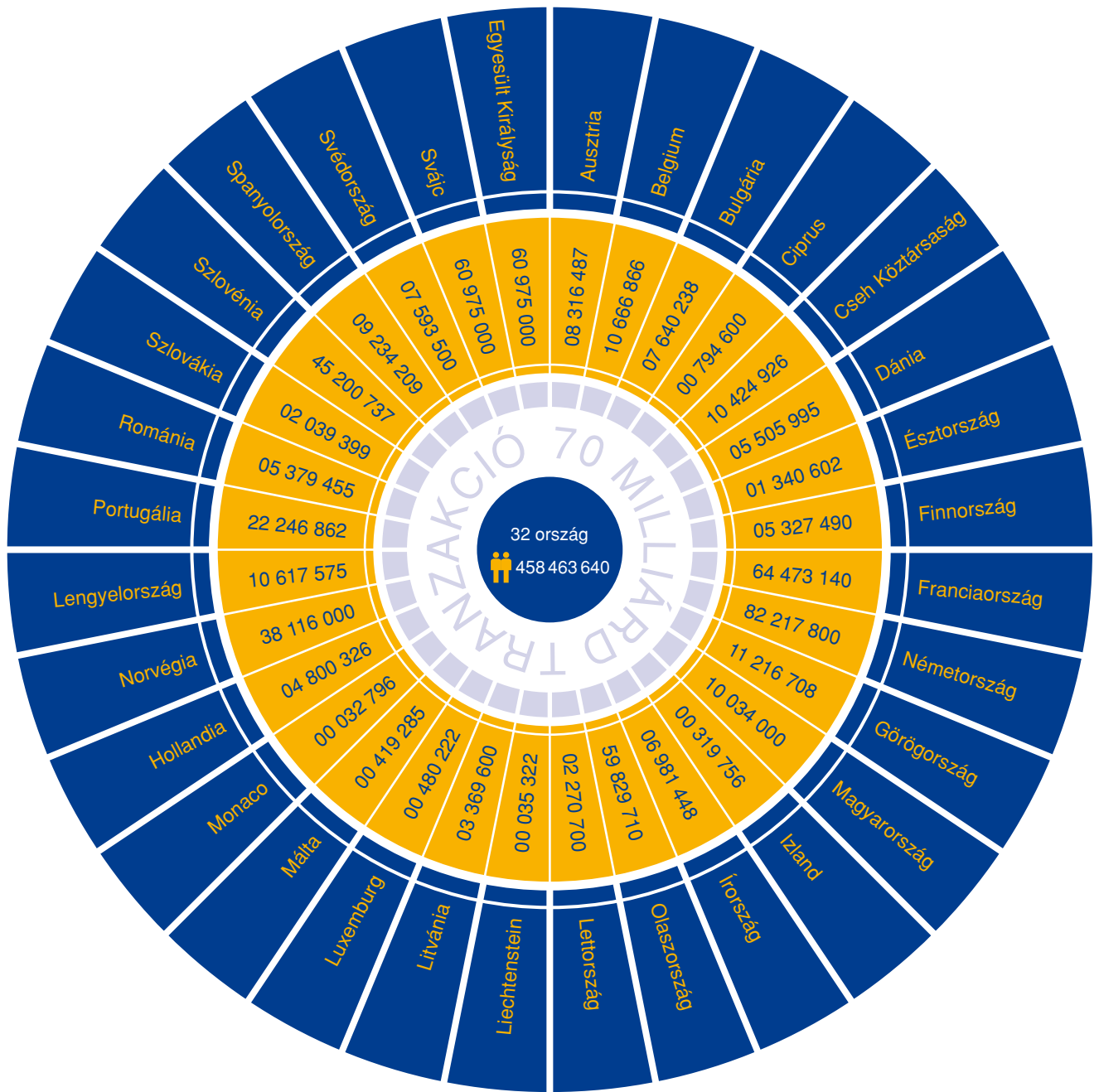
A nagytömegű fizetési műveletek feldolgozása általában az adatok és információk magasfokú szabványosítását követeli meg, a folyamat egészét átfogó, költséghatékony, automatizált – manuális beavatkozás nélküli – feldolgozhatóság (szakmai kifejezéssel: Straight-Through-Processing – STP) érdekében.

2.2 Az Egységes Euró Fizetési Övezet (SEPA)

A nagytömegű fizetési műveletek feldolgozására szolgáló pénzforgalmi rendszerek hagyományosan országhatárokon belül alakultak ki. Jelenleg 27 különböző nemzeti rendszer működik az EU-ban.

Az Egységes Euró Fizetési Övezet megteremti a SEPA-n belül² vezetett bankszámlák közötti belöldi és határon átmenő, nagytömegű eurófizetési műveletek feldolgozására alkalmas egységes, integrált pénzforgalmi rendszert.

² A SEPA területileg a 27 EU tagországot, valamint az Európai Gazdasági Térség tagországait (Izland, Liechtenstein, Monaco, Norvégia és Svájc) foglalja magába.

SEPA

Egységes Euró Fizetési Övezet

- SEPA tagországok
- Népesség
- Az EU-ban lebonyolított elektronikus fizetési tranzakciók száma évente

3 FIZETÉSI MŰVELETEK

A fizetési művelet az átutaló (kötelezett) vagy a kedvezményezett (jogosult) fél által kezdeményezett, egy adott pénzösszeg elhelyezésére, átutalására vagy készpénzben történő felvételére irányuló művelet. Ha a fizetési művelet különböző bankszámlák közötti pénzmozgással jár, akkor a művelet a pénzforgalmi szolgáltató és a szolgáltatást igénybe vevő fél közötti előzetes megállapodás feltételei alapján kerül teljesítésre (keretmegállapodás).

Ezeket a feltételeket tartalmazhatják például az egyes hitelintézetek, vagy más pénzforgalmi szolgáltatók általános üzleti feltételei.

3.1 A négysarkos modell

A négysarkos modell a fizetési műveletben résztvevő szereplőket és a közöttük történő információáramlást írja le.

3.2 Átutalás:

Átutaló/Átutaló bankja

Kedvezményezett/Kedvezményezett bankja

Az átutalási folyamatot az átutaló kezdeményezi oly módon, hogy a bankjának megbízást ad egy adott pénzösszeg átutalására a kedvezményezett részére. Az átutalásra az átutaló bankja, illetve a kedvezményezett bankja között végrehajtott művelet keretében kerül sor.

A művelet része egy az átutaló bankja és a kedvezményezett bankja között lezajló fizetési üzenetváltás.

3.3 Közlemények

A fizetési üzenetnek kötelezően tartalmaznia kell a megbízó, a kedvezményezett, valamint a megbízó bankja, illetve a kedvezményezett bankja adatait, az átutalás összegét, valamint – szükség esetén – az átutalással kapcsolatos közleményt.

A közlemény többek között arra szolgál, hogy annak alapján a kedvezményezett egyeztetni tudja az átutalást a vonatkozó ügylettel (pl. kereskedelmi számlával). Az átutalásról a későbbiekben a kedvezményezett általában bankszámlakivonat formájában is értesítést kap.

3.4 Közvetlen beszedés:

Beszedő/Beszedő bankja

Kötelezett/Kötelezett bankja

Közvetlen beszedés esetén a folyamatot a beszedő kezdeményezi, aki például egy közüzemi számla ellenértékét kívánja beszedni. A beszedő a közüzemi szolgáltató, a kötelezett pedig a fogyasztó. A beszedő a fizetési folyamatot oly módon kezdeményezi, hogy bankjának megbízást ad, hogy az adott összeget a kötelezettől közvetlen beszedés útján szedje be.

Az összeg beszedése a beszedő bankja és a kötelezett bankja között lezajló üzenetváltás és átutalás formájában történik. A kötelezettet bankja a számlája megterheléséről számlakivonatban értesíti.

4 ELSZÁMOLÁSI ÉS TELJESÍTÉSI RENDSZEREK

A fizetési művelet lebonyolítását semmiképp sem úgy kell elképzelni, mint két bank közti egyszerű e-mail váltást. A fizetési művelet végrehajtásához egyrészt az szükséges, hogy *A* bank üzenetet küldjön *B* banknak arról, hogy pénzáttalásra kerül sor, másrészt az, hogy a pénzösszeg ténylegesen is áttalásra kerüljön a két bank között.

Az elszámolási művelet (clearing) az érintett bankok között az áttalás végrehajtását, egyeztetését és – egyes esetekben – a pénzforgalmi megbízás igazolását is magában foglalja (fizetési üzenetváltás). A teljesítés (settlement) az adott összeg áttalására vonatkozó kötelezettség teljesítését jelenti (pl. áttalási megbízásnál az áttalás megtörténtét az áttaló bankja, illetve a kedvezményezett bankja között).

4.1 Elszámolási és teljesítési rendszerek/Háttérszolgáltatók

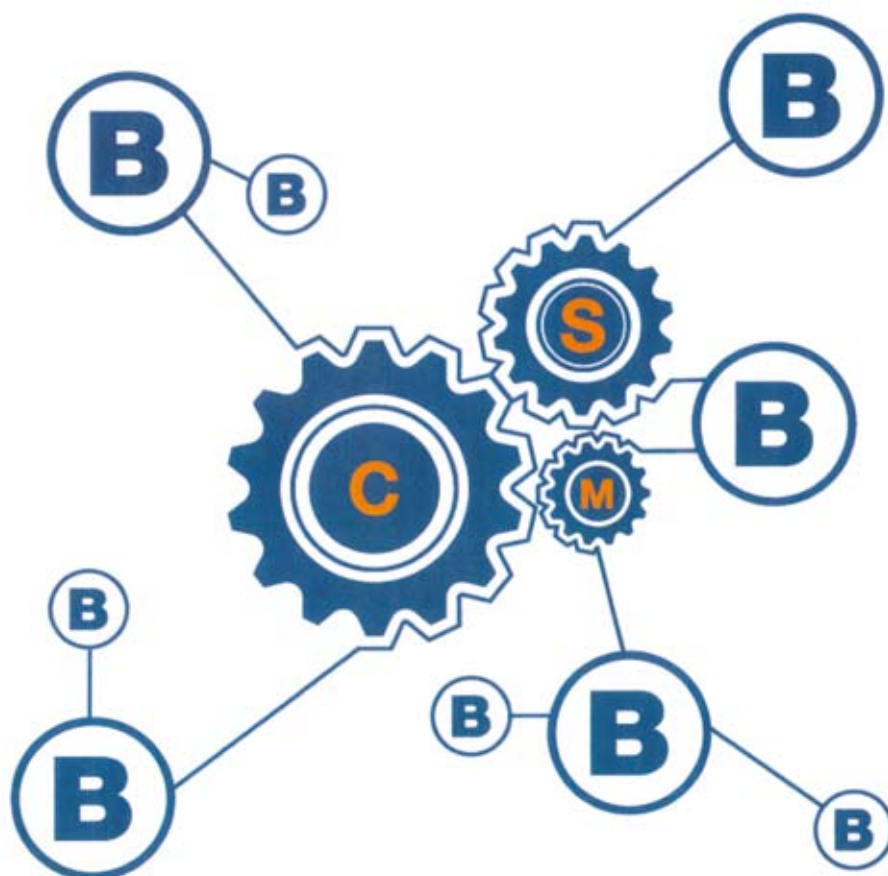
Az elszámolási és teljesítési műveletek végrehajtását szolgáló rendszereket elszámolási és teljesítési rendszereknek, más néven háttérszolgáltatóknak nevezzük. Ezek lehetnek bankok, vagy más, különálló vállalkozások is (az utóbbiak banki tulajdonban, vagy sem).

Az elszámolási és teljesítési rendszerek működését az adott ország belső pénzforgalmi szabályai határozzák meg. A SEPA-hoz olyan háttérszolgáltatókra van szükség, amelyek a SEPA fizetési módokat és szabványokat is támogatják.

4.2 Elérhetőség

A SEPA háttérszolgáltatóval szemben támasztott legfontosabb követelmény az, hogy elérhető legyen a SEPA fizetési rendszer tagjai, a bankok számára: ha egy a SEPA területén működő *A* bank megbízást kap egy adott pénzösszeg áttalására egy szintén a SEPA területén működő *B* bank részére, akkor az áttalás megfelelő időben történő teljesítéséhez az szükséges, hogy *B* bank *A* bank számára közvetlen módon, vagy egy adott háttérszolgáltatón keresztül³ elérhető legyen.

³ Részletesebb információ az EPC „SEPA CSM Market Practices” című kiadványában található az EPC honlapján (www.europeanpaymentscouncil.eu / Knowledge Bank).

A fizetési műveletet végrehajtó két bank közötti üzenetváltás és pénzáttalás az elszámolási és teljesítési rendszeren keresztül történik.

5 A SEPA FIZETÉSI INSTRUMENTUMOK

A SEPA fizetési instrumentumok alapelveit az EPC által kiadott vonatkozó szabálykönyvek; a **SEPA átutalási szabályzat**, a **SEPA beszedés alapkoncepció szabályzata**, illetve a **vállalatok közötti SEPA beszedés szabályzata** rögzíti. A szabálykönyvek meghatározzák a SEPA fizetések feldolgozása során a rendszer résztvevői – a bankok – egymást között alkalmazandó üzleti szabályokat.

A SEPA fizetési rendszerekkel kapcsolatos követelményeket, jogokat és kötelezettségeket az EPC által jóváhagyott SEPA szabálykönyvek és alkalmazási útmutatók rögzítik. A SEPA érvényes szabályzatai és alkalmazási útmutatói letölthetők az EPC és a Magyar SEPA Egyesület honlapjáról⁴.

Az EPC meghatározta azokat a SEPA átutalási, illetve SEPA beszedési modellre egyaránt alkalmazandó követelményeket is, melyek biztosítják a fizetések egységes, automatizált feldolgozását.

A SEPA fizetési rendszerben az IBAN (nemzetközi bankszámlaszám) és a BIC kód (banki azonosító kód) a kizárólagosan használt azonosítók. A rendszer csak a SEPA övezeten belül vezetett számlák között, csak euró pénznemben történő fizetésekre alkalmazható. A vállalatok közötti SEPA beszedés (SEPA Business to Business Direct Debit – B2B) képezi azoknak a beszedési termékeknek és szolgáltatásoknak az alapját, amelyek segítségével az egyik vállalat, mint kötelezett, a másik vállalattal, mint jogosulttal szemben fennálló fizetési kötelezettségeiket közvetlen beszedés útján teljesítheti. A SEPA beszedés kidolgozásával első ízben jött létre egy a SEPA területén belföldi és határon átmenő beszedés céljára egységesen alkalmazható fizetési instrumentum. Mindez a piaci versenyre is ösztönzőleg hat, ami egyaránt szolgálja mind a beszedők, mind a fogyasztók érdekeit.

5.1 Az Európai Fizetési Tanács (European Payments Council – EPC)

Az Európai Fizetési Tanács az európai banki közösség fizetési műveletekkel kapcsolatos koordinációs és döntéshozó fóruma. Az EPC feladata közös álláspontok kialakítása az alapvető pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatban, a pénzforgalmi szolgáltatások egységesítésével kapcsolatos stratégiai iránymutatás, a legjobb gyakorlatok megfogalmazása, valamint a meghozott döntések végrehajtásának elősegítése és nyomonkövetése. Az EPC-nek jelenleg (2009-ben) 74 tagja van.

Az EPC munkájában 32 ország több mint 300 szakembere vesz részt, ezzel biztosítva az európai piacon jelen levő különböző méretű és fajtájú pénzügyi intézmények érdekeinek képviselését.

⁴ www.europeanpaymentscouncil.eu
www.sepahungary.hu

Az EPC alkotja meg a SEPA megvalósításához szükséges fizetési instrumentumokat és keretszabályzatokat. Míg a SEPA fizetési instrumentumokat alkotó szabályok és eljárások közös együttműködés révén születnek, a konkrét termékeket az egymással versengő bankok maguk alakítják ki.

A SEPA fizetési instrumentumokon alapuló egyedi termékek, az azokhoz kapcsolódó esetleges további szolgáltatások kialakítása, és az egyes termékek díjainak meghatározása az EPC hatáskörén kívül esik.

5.2 Rendszertagok

A SEPA fizetési rendszerek tagja lehet az a bank, vagy más pénzforgalmi szolgáltató, amely a csatlakozási megállapodás aláírásával csatlakozik a rendszerhez. A SEPA átutalási rendszer 2008. januárjában került bevezetésre. A SEPA beszedési rendszer 2009. novemberében indul. A SEPA fizetési rendszer regisztrált résztvevőinek listája elérhető az EPC honlapján⁵. Az első szakaszban a SEPA fizetési instrumentumok a meglévő belföldi fizetési módokkal párhuzamosan kerülnek bevezetésre.

5.3 A megosztott bankköltség elve

A SEPA átutalási rendszerben a költségek felszámítása a megosztott bankköltség elve alapján történik, oly módon, hogy az átutaló bankja a költségeit az átutaló felé, a kedvezményezett bankja pedig a költségeit a kedvezményezett felé egyénileg és önállóan számítja fel. A megosztott bankköltség elvének értelme, hogy a eredeti összeg teljes egészében, levonás nélkül kerüljön jóváírásra. A költségek alapjának és mértékének meghatározása teljes egészében az adott bank hatáskörébe tartozik.

5.4 Átállás a SEPA fizetési módokra/az átállás végdátuma

A SEPA jövőképeknek megfelelően a folyamat politikai kezdeményezői, az EU tagállamok kormányai, az Európai Bizottság és az Európai Központi Bank Kormányzó Tanácsa elképzelései szerint az eurózónában a jelenlegi fizetési módokat az egységes SEPA fizetési instrumentumok váltják fel. Az EPC véleménye szerint a SEPA átutalásra, illetve a SEPA beszedésre történő európai szintű áttérésre azonos időpontot kellene meghatározni.

Az eurózóna 16 tagországában az egyes szereplők az egyik, vagy akár mindkét fizetési mód vonatkozásában korábbi időpontokat is meghatározhatnak. Az időpont meghatározása során azt kell figyelembe venni, hogy a szükséges beruházások általában 3-5 évet vehetnek igénybe. Az EPC álláspontja szerint az EU szintű teljes átállásra vonatkozó határidőt EU rendeletben kell meghatározni. A rendeletben – annak érdekében, hogy az átállás ne csak a bankok felelőssége legyen – a pénzforgalmi szolgáltatásokat igénybevevő ügyfelek számára is elő kell írni az addigi belföldi európénzforgalmi szolgáltatások helyett a SEPA szolgáltatások igénybe vételét.

⁵ www.europeanpaymentscouncil.eu

5.5 Kiegészítő szolgáltatások (Additional Optional Services – AOS)

A SEPA fizetési módok lehetővé teszik, hogy az egyes bankok, illetve banki közösségek kiegészítő szolgáltatásokat dolgozzanak ki a különböző specifikus ügyféligények kielégítése érdekében. Ezeket a szolgáltatásokat a rendszer opcionális kiegészítő szolgáltatásoknak nevezi (Additional Optional Services – AOS).

5.6 SEPA felhatalmazás

A SEPA beszedési modellben a felhatalmazó levél aláírásával a kötelezett hozzájárul, hogy a beszedő a kötelezett számlájáról közvetlen terheléssel pénzt szedjen be. A kötelezett a felhatalmazó levélben a) a kedvezményezettet beszedési megbízás benyújtására, b) saját bankját pedig a megbízás teljesítésére hatalmazza fel. A felhatalmazás papír alapon vagy elektronikus formában is megadható.

A SEPA beszedési rendszer keretében a kötelezett elektronikus úton is megadhatja a felhatalmazást (e-felhatalmazás). A teljes egészében elektronizált e-felhatalmazás mentesíti a kötelezettet a kinyomtatás, aláírás és postázás terhei alól.

Az e-felhatalmazási folyamat a kötelezett bankja által nyújtott biztonságos internet banki szolgáltatáson alapul. Az elektronikus felhatalmazás nem tartozik a SEPA beszedési mód kötelezően előírt szolgáltatási körébe, azt a bank opcionális szolgáltatásként biztosítja.

5.7 A felhatalmazások átvitele az új rendszerbe

A SEPA beszedési rendszerre történő átálláshoz elengedhetetlen, hogy a kötelezettek által korábban adott és jelenleg érvényben levő felhatalmazások az új rendszerben – legalábbis egy átmeneti ideig – továbbra is felhasználhatók legyenek.

Miután a SEPA területén belül jelenleg alkalmazott felhatalmazások jelentősen különböznek egymástól, a SEPA-ban résztvevő egyes banki közösségek feladata, hogy olyan megoldásokat találjanak, amelyekkel a jelenleg érvényben levő felhatalmazások felhasználóbarát és jogilag szilárd módon átvihetők az új rendszerbe. Néhány SEPA tagország esetében ehhez az adott tagország jogalkotóinak a közreműködésére is szükség lesz.

6 SEPA SZABVÁNYOK

6.1 Az ISO 2022 üzenetszabvány – a SEPA adatformátum

A sokmilliárdnyi fizetési művelet költséghatékony lebonyolítása szempontjából lényeges, hogy legyen egy az összes érintett szereplő által használt, egységes adatformátum. A pénzforgalmi feldolgozás során az egyes nemzeti és európai szintű elszámolási rendszerek eltérő adatformátumok sokaságát alkalmazzák. Az Egységes Euró Fízetési Övezet megvalósítása tehát az adatforgalom terén megköveteli az egységes adathalmazok és szintaxisok alkalmazását. Az EPC által előírt, a SEPA fizetési módok, így a SEPA átutalás, illetve a SEPA beszedés végrehajtása során alkalmazandó adatformátumok ilyen közös adathalmazokat testesítenek meg.

A SEPA adatformátumok az ISO 2022 üzenetszabványon alapuló adatformátumok, amelyek azonban nem jelentenek kizárólagos jellegű európai szabványt.

Az ISO szabvány szerinti eljárás során az üzleti követelmények az összes piacra vonatkozóan, egységesen kerülnek definiálásra. A különböző piacok különböző adatkövetelményekkel rendelkeznek. Ez azt jelenti, hogy a nemzetközi szabványon belül az egyes üzleti közösségeknek adott esetben létre kell hozniuk a saját követelményeiknek megfelelő szabványverziókat. Ennek megfelelően az EPC az ISO üzenetszabványokat úgy adaptálta, hogy azok megfeleljenek a SEPA fizetési módok követelményeinek.

A SEPA adatformátumok meghatározása terén az EPC feladata a nemzetközi szabvány keretein belül a SEPA fizetések vonatkozó SEPA szabályzatok szerinti lebonyolításához szükséges adatelemek meghatározása. A SEPA adatformátumok az ISO 2022 nemzetközi szabvány érvényes részadathalmazai.

Az ISO 2022 szabvány összefüggésében a nemzetközi szabványügyi szervezet fizikai adatmodellként az XML szintaxist javasolja. Az XML nyelvet elsősorban a kötött szerkezetű adatok különböző rendszerek közti, például interneten történő továbbítására lett kifejlesztve. Az XML nyílt, ingyenes szabvány, kezelője a World Wide Web Consortium.

A SEPA átutalás bevezetésével az európai bankok a nagytömegű euró tranzakciók lebonyolításában a világon elsőként alkalmazták az új nemzetközi adatformátumot, az ISO 2022 XML üzenet-szabványt.

6.2 Nemzetközi bankszámlaszám (IBAN)

A nemzetközi bankszámlaszám (IBAN) az ISO 13616 szabványán alapul. A számlaszám egy nemzetközi elemből (országkód és ellenőrző szám) és egy belföldi elemből áll.

Az IBAN számlaszám országonként eltérő hosszúságú, azonban hossza egy országon belül azonos. Az ellenőrzőszám a számlaszám helyességének ellenőrzésére szolgál.

Az IBAN számlaszám helyességének ellenőrzését megállapodástól függően végezheti az ügyfél avagy annak bankja. Ha a számlaszám hibás, a fizetés függőbe kerül. A nemzetközi bankszámlaszámnál a lényegi szempont az, hogy azzal bármely a SEPA területén vezetett bankszámlát egyértelműen azonosítani lehessen.

6.3 Bankazonosító kód (BIC)

A BIC a bankok azonosítására szolgáló nemzetközi kód, amely az ISO 9362 szabványán alapul. A SEPA fizetési megbízásoknál az ügyfeleknek kötelezően használniuk kell az IBAN és a BIC kódot.

A SEPA-ban a pénzforgalmi szolgáltatók biztosítják az ügyféladatbázisok IBAN és BIC kódokkal történő frissítéséhez szükséges konverziós szolgáltatást.

6.4 Elektronikus és mobil csatornák

Az EPC jelenleg dolgozik a SEPA fizetések lebonyolítására alkalmas elektronikus és mobil csatornák kialakításán, beleértve a szükséges szabványokat és biztonsági követelményeket. E csatornákon keresztül az ügyfelek interneten vagy mobil telefonon keresztül is kezdeményezhetnek majd SEPA fizetéseket.

6.5 Ügyfél-bank üzenet

Az érintett fő érdekcsoportok – bankok, az EPC, a SWIFT és más, a EPC Fizetési Partner Fórumában képviselt szereplők – foglalkoztak azzal, hogy a pénzforgalmi megbízásokra vonatkozó különböző EU iránymutatások a SEPA fizetési módokat eltérő módon értelmezik.

Megkezdődött az ügyfél és bank között küldött UNIFI (ISO 20022) XML szabványú átutalási és közvetlen terhelési üzenetekre vonatkozó útmutatók továbbfejlesztésére irányuló munka. Az útmutatók több meglévő EU iránymutatás alapján készülnek. A bank-ügyfél kommunikációhoz elkészültek az egységes specifikációk. Ezek SEPA átutalási és beszedési modellben való alkalmazása opcionális, de erősen ajánlott.

Ezek az útmutatók különösen fontosak a vállalatok és közigazgatási intézmények bankokkal történő kommunikációja szempontjából.

6.6 Bank-ügyfél üzenet

A fizetési tranzakció teljesítését követően a bank feladata, hogy az ügyfelet tájékoztassa a tranzakció eredményéről. Ezt történhet papír alapon vagy elektronikus üzenet formájában (értesítés, ki-mutatás, számlakivonat). Az egységes ügyfél-értesítési üzenetek kidolgozásához szükséges ISO szabványok már rendelkezésre állnak. Az EPC ezek alapján útmutatót készít a SEPA átutalási és SEPA beszedési szabályzat ISO 20022 szerinti ügyfél-értesítési üzenetekkel történő megfelelteté-sére (bank-ügyfél kommunikáció). A „Guidance on Customer Reporting of SEPA Credit Transfers and SEPA Direct Debits” (Útmutató a SEPA átutalás és SEPA beszedés keretében teljesítendő ügyfél-értesítésekhez) című dokumentum az EPC honlapján lesz elérhető.

7 SEPA KÁRTYÁS FIZETÉS

A SEPA kártyás fizetési modell célja az egységes és biztonságos kártyaelfogadás és fizetés biztosítása a SEPA övezeten belül.

A SEPA kártyás fizetési modellel kapcsolatban az érdeklődők figyelmébe ajánljuk az EPC honlapjáról letölthető „Questions & Answers on the SEPA Cards Framework” című dokumentumot (www.europeanpaymentscouncil.eu).

A SEPA kártyás fizetési modell a nyílt, költségmentes és az értéklánc összes szereplője által szabadon alkalmazható szabványokon keresztül valósul meg.

Folyamatban van az EPC kártyaszabványosítási programja is, melynek célja, hogy a még meglévő akadályok felszámolásával az ügyfelek a SEPA övezeten belül bárhol akadálytalanul használhassák bankkártyáikat.

8 AZ EU PÉNZFORGALMI IRÁNYELVE (PSD – Payment Services Directive)

Az Európai Bizottság és az Európai Tanács által elfogadott pénzforgalmi irányelv célja egy – nem csak a SEPA-ra, hanem az összes elektronikus pénzforgalmi szolgáltatásra kiterjedő – modern és átfogó szabályrendszer bevezetése az Európai Unióban.

Az EU pénzforgalmi irányelv nem a SEPA irányelv. Széles hatókörénél fogva az EU pénzforgalmi irányelv a pénzügyi szolgáltatások terén az eddigi legjelentősebb és legátfogóbb EU-szintű pénzforgalmi szabályozás.

A pénzforgalmi irányelv nemcsak a SEPA-fizetési módokra alkalmazandó, hanem az EU 27 tagállamán belül általános jelleggel valamennyi EU-tagország hivatalos pénznemében történő fizetésre is érvényes.

A pénzforgalmi irányelv **nem rendelkezik** sem a SEPA fizetési módok bevezetéséről, sem a meglévő nemzeti eurófizetési módok SEPA fizetési módokkal történő kiváltásáról.

Az EU pénzforgalmi irányelve különösen fontos a SEPA beszedés bevezetése szempontjából. Az irányelv egységes szabályokat ír elő például a beszedés engedélyezésére és visszatérítésére vonatkozóan. Ezért a SEPA beszedés bevezetésének időpontja 2009. november 2., ami egybeesik az EU pénzforgalmi irányelv nemzeti jogrendszerekbe történő átültetésére meghatározott határidővel.

9 A SEPA – ÉS AZON TÚL

9.1 E-számlázás

Az elektronikus számlázás (e-számlázás) biztonságos megoldást nyújt a szállító és vevő közti internet alapú, biztonságos elektronikus számlaküldésre. Az elektronikus számlázás célja a számlázással és fizetéssel kapcsolatos adminisztráció egyszerűsítése a papírmunka kiküszöbölése révén.

Az e-számlák elektronikusan archiválhatók, így visszakeresésük is egyszerűbb és olcsóbb. Az e-számlázás viszonylag új módszer, ezért a közigazgatásban és magánszférában történő alkalmazására ma még csak egy-két példa van.

Az e-számlázásra vonatkozó európai szabvány kidolgozása kívül esik az EPC hatókörén. Az EPC szorosan figyelemmel kíséri az Európai Bizottság által életre hívott szakértői csoport munkáját, mely egy európai elektronikus számlázási szabályrendszer megalkotásának a lehetőségét vizsgálja.

Egyes vélemények szerint egy ilyen elektronikus számlázási szabályrendszer ösztönzőleg hatna a SEPA fizetési módok alkalmazására is, különösen a kis- és középvállalkozások körében.

9.2 Az elektronikus belső piac felé

A SEPA bevezetésének hatásai túlmutatnak a pénzügyi és a pénzforgalmi szolgáltatások körén: az Európai Bizottság reményei szerint a SEPA keretében megvalósuló jogi és technológiai egységesítés fel fogja gyorsítani az egységes e-kormányzati megoldások fejlődését is, beleértve a fentebb is említett e-számlázást, az e-beszerzést és az e-aláírást.

Az üzleti folyamatok dematerializálása, azaz a papíralapú folyamatok és eljárások kiváltása elősegíti a kormányzati szolgáltatások és a kereskedelmi tevékenység fejlődését az egységes európai belső piacon. Habár mindezek a szempontok kívül esnek a hatáskörén, az EPC szorosan figyelemmel kíséri követi az e területen történő fejleményeket.

10 A SEPA MEGVALÓSÍTÁSA

A SEPA jövőkép nem valósítható meg csupán korszerű fizetési modellek és szabványok bevezetésével, ahogy a közös európai pénz sem úgy valósult meg, hogy alternatív fizetőeszközként euróbankjegyeket és -érméket kínáltak.

Nem az ügyfelek részéről merült fel a jelenlegi fizetési módok megváltoztatásának igénye. A SEPA nem kereslet vezérelte folyamatok hatására indult el, és nem is azok alakítják. A SEPA – ahogy fentebb is említettük – egy átfogó európai integrációs kezdeményezés, amely makrogazdasági előnyök megteremtését és a technológiai innováció felgyorsítását célozza.

A makrogazdasági előnyök azonban nem feltétlenül döntő szempontok, amikor egy vállalat vagy egy közintézmény a beruházásairól dönt. A SEPA fizetési módok kínálta jelentős előnyök mellett azt is látni kell, hogy az általános megítélés szerint a jelenlegi pénzforgalmi szolgáltatások is kielégítően működnek. Más szóval, egy vállalkozás számára a fizetési folyamatok korszerűsítése nem feltétlenül az elsőrendű prioritás.

A SEPA nem a piac igények által vezérelt folyamat, hanem egy átfogó európai integrációs kezdeményezés. A SEPA politikai kezdeményezőinek fontos feladata ezért, hogy megteremtsék azokat az ösztönző eszközöket, amelyek az ügyfelek új SEPA fizetésekre történő átállását hivatottak elősegíteni.

Az Európai Bizottság:

- Biztosítsa az EU tagállamok kormányainak folyamatos elkötelezettségét a SEPA megvalósítása iránt.
- **Teremtse meg** a SEPA fizetési módok bevezetéséhez szükséges jogi és szabályozási környezetet.
- A SEPA sikeres megvalósítása érdekében nyújtson egy az euró bevezetéséhez hasonló nagyszámú támogatást.

Az EU tagállamok kormányai:

- A nemzeti SEPA bizottságokban a többi érintett érdekcsoporttal, köztük a nemzeti bankokkal együttműködve vezessék a folyamatot, ahogy azt az euró bevezetése során is tették.
- Ösztönözzék és támogassák a SEPA fizetési módok közigazgatásban való bevezetését nemzeti, regionális és helyi szinten. A SEPA fizetési módok közzsférével való elfogadtatása létfontosságú, tekintve, hogy az EU fizetési forgalmának több mint 20 százalékát a közzsféra képviseli.
- Határozzanak meg egy közös végdátumot SEPA fizetési instrumentumokra való áttérésre a közzsférában.
- Az éves költségvetésben már **most** irányozzák elő a SEPA bevezetéséhez szükséges forrásokat.
- A közbeszerzési pályázati kiírásokban tegyék kötelezővé a SEPA fizetési módok alkalmazását, lehetőséget teremtve a bankok számára, hogy a SEPA területén belül bárhol, bármely közigazgatási intézmény felé SEPA pénzforgalmi szolgáltatásokat teljesíthessenek.
- Dolgozzanak ki és vezessenek be olyan ösztönző eszközöket a vállalati szféra számára, amelyek ösztönzik a jelenlegi rendszerekről a SEPA fizetési módokra való átállást (például adókedvezmények a SEPA-t határidő előtt bevezetők részére).
- Teremtsék meg a lehetőséget, hogy a jelenlegi felhatalmazások adott esetben SEPA beszedésre is jogfolytonosan alkalmazhatók legyenek.

Az Európai Központi Bank:

- Az egyes tagországok nemzeti bankjai által előírt eltérő fizetési mérleg adatszolgáltatási követelmények jogi akadályt jelentenek az egységes eurófizetési piac megteremtése szempontjából. Ezeket az akadályokat mielőbb meg kell szüntetni.
- Az euró bevezetését célzó kampányt annak idején jelentős kommunikációs forrásokkal támogatták. Indokolt, hogy az EKB, mint a SEPA folyamat egyik fő katalizátora, a SEPA megvalósításához hasonló nagyságrendű kommunikációs támogatást nyújtson.

A SEPA megvalósítása szempontjából kiemelten fontos a SEPA politikai kezdeményezőinek folyamatos és elkötelezett támogatása.

Magyar SEPA Egyesület

1023 Budapest
Árpád fejedelem útja 26–28.
Telefon: +36 1 888 0628
Fax: +36 1 888 0501
E-mail: sepahungary@sepahungary.hu
Honlap: www.sepahungary.hu

European Payments Council (AISBL)

Avenue de Tervueren 12/B
1040 Brussels
Belgium
Telefon: +32 2 733 35 33
Fax: +32 2 736 49 88
E-mail: secretariat@europeanpaymentscouncil.eu
Honlap: www.europeanpaymentscouncil.eu